

Socialdepartementet
Socialförsäkringsenheten
E-post: s.registrator@regeringskansliet

Remissyttrande över promemorian Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser (Diarienummer: S2026/01304)

Samordningsförbundet Umeåregionen har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad promemoria och vill anföra följande.

1. Sammanfattning

Samordningsförbundet Umeåregionen tillstyrker promemorians förslag.

Förbundet delar bedömningen att det behövs en tydligare rättslig reglering för behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Förslagen skapar de rättsliga förutsättningar som har saknats för en ändamålsenlig och långsiktigt hållbar uppföljning på såväl lokal som nationell nivå.

Förbundet vill samtidigt lyfta fram att förslagets betydelse sträcker sig längre än till frågor om personuppgiftsbehandling. Den föreslagna regleringen ger bättre förutsättningar att förverkliga de intentioner som uttrycktes redan när lagen om finansiell samordning infördes, där uppföljning och utvärdering lyftes fram som viktiga delar i utvecklingen av den samordnade verksamheten.

Sammantaget bedömer förbundet att förslaget utgör ett viktigt steg mot en mer kunskapsbaserad utveckling av den finansiella samordningen. Där förbättrad uppföljning ger ett kunskapsunderlag som synliggör vilken nytta samordningen av rehabiliteringsinsatser skapar samt vilka utvecklingsområden som finns.

2. Övergripande synpunkter

Förslaget är ett naturligt steg i utvecklingen av Finsam

Samordningsförbundet Umeåregionen delar promemorians bedömning att dagens reglering inte ger tillräckliga rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund.

Förbundet bedömer samtidigt att promemorian bör förstås i ett vidare sammanhang än den dataskyddsrättsliga regleringen. Den föreslagna lagen är inte enbart en reglering av behandling av personuppgifter. Den utgör också ett viktigt steg i den utveckling som den finansiella samordningen genomgått sedan lagen infördes.

I förarbetena till lagen om finansiell samordning betonades att uppföljning och utvärdering skulle ges hög prioritet och vara en integrerad del av verksamheten. Syftet var inte enbart att redovisa resultat. Resultaten skulle också användas för att utveckla samordningen och förbättra samverkan mellan de deltagande parterna.

Uppföljning är en viktig del av en kunskapskedja

Förbundet delar därmed promemorians bedömning att förbättrade möjligheter till uppföljning är nödvändiga. Samtidigt vill förbundet betona att uppföljning inte bör ses som ett mål i sig. Uppföljning får sitt verkliga värde först när resultaten analyseras, sätts in i ett sammanhang och används för att utveckla kunskap om målgruppernas behov, insatsernas effekter och den finansiella samordningens utveckling över tid.

Uppföljning stärker kunskapsunderlaget för lokala behovsanalyser

Förbundet anser att den föreslagna lagstiftningen ger bättre förutsättningar för lokala behovsanalyser genom att skapa möjligheter att följa insatser, resultat och utveckling över tid. Resultaten av uppföljning kan därigenom vägas samman med exempelvis registerdata, statistik och annan lokal kunskap. Därmed stärks också förutsättningarna för välgrundade prioriteringar och en mer träffsäker användning av samordningsförbundens resurser.

3. Synpunkter på promemorians förslag

Behov av en ny lag

Förbundet delar promemorians bedömning att det behövs en särskild reglering för behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund.

Förbundet delar också bedömningen att lagens syfte ska vara att möjliggöra en ändamålsenlig uppföljning av rehabiliteringsinsatser.

Förbundet delar även promemorians syn på lagens tillämpningsområde, förhållande till annan reglering samt hantering av uppgifter gällande avlidna personer.

Förbundet delar vidare bedömningen att ett tydligt personuppgiftsansvar är en viktig förutsättning för ett rättssäkert och långsiktigt hållbart system och att Försäkringskassan är den mest lämpliga parter för uppdraget. Förbundet ställer sig också bakom ändamålet med personuppgiftshanteringen.

Promemorians förslag gällande hantering av känsliga personuppgifter och sökbegränsningar, åtkomst och längsta tid för bedömning bedöms vara väl avvägda.

Uppgiftsskyldighet och sekretess

Förbundet instämmer i promemorians bedömning att en tydlig reglering av uppgiftsskyldigheten är en grundläggande förutsättning för en rättssäker och ändamålsenlig uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Förbundet har inga ytterligare synpunkter.

Förbundet delar bedömningen att uppgifter som behandlas inom ramen för uppföljningen ska omfattas av ett tydligt och ändamålsenligt sekretesskydd. Ett väl avvägt integritetsskydd är en viktig förutsättning för att den föreslagna regleringen ska skapa långsiktigt förtroende hos såväl samverkansparterna som de individer som omfattas av insatserna. Förbundet har i övrigt inga ytterligare synpunkter.

Integritetsanalys och proportionalitetsbedömning

Förbundet delar uppfattningen att den föreslagna regleringen innebär en proportionerlig avvägning mellan behovet av att följa upp rehabiliteringsinsatser och skyddet för den personliga integriteten. De skyddsmekanismer som föreslås i lagen, bland annat tydliga ändamålsbestämmelser, begränsningar av åtkomst och sökmöjligheter, regler om lagringstid samt sekretessbestämmelser, utgör sammantaget en viktig grund för denna bedömning.

Förbundet vill samtidigt framhålla att proportionalitetsprincipen behöver vara vägledande även vid den fortsatta utvecklingen och förvaltningen av uppföljningssystemet. Den praktiska utformningen av systemet kommer att vara avgörande för om lagstiftningens intentioner kan förverkligas.

Ett system som samlar in fler uppgifter än vad uppföljningen kräver innebär ett onödigt intrång i den personliga integriteten. Samtidigt riskerar ett alltför begränsat informationsunderlag att inte ge de analyser och den kunskap som behövs för att utveckla verksamheten, identifiera målgrupps behov och säkerställa en effektiv användning av samhällets gemensamma resurser.

Förbundet anser därför att de uppgifter som samlas in fortlöpande bör prövas mot den nytta de skapar för uppföljning, analys och utveckling av samverkan för såväl region, stat som kommun. En väl avvägd informationsmängd stärker både integritetsskyddet och möjligheterna att uppnå lagens syfte.

4. Konsekvenser och den fortsatta utvecklingen

Förbundet bedömer att den föreslagna regleringen skapar bättre förutsättningar för en ändamålsenlig och långsiktigt hållbar uppföljning av rehabiliteringsinsatser som

finansieras av samordningsförbund. Regleringens fulla potential kommer samtidigt att vara beroende av hur det nationella uppföljningssystemet utvecklas och förvaltas över tid.

Den fortsatta utvecklingen bör därför ske i nära dialog med samordningsförbunden och utformas så att uppföljningen blir användbar för olika intressenter och kan omsättas i analys, styrning och verksamhetsutveckling på såväl lokal som nationell nivå. Den nationella uppföljningen och den lokala verksamhetsutvecklingen är beroende av varandra. Nationella analyser behöver bygga på kunskap från den lokala verksamheten samtidigt som samordningsförbunden behöver nationella kunskapsstöd för att kunna utveckla sitt arbete.

Det innebär bland annat att systemet behöver präglas av hög datakvalitet, ändamålsenliga möjligheter att analysera uppföljningsresultat samt väl avvägda behörighetslösningar som gör informationen tillgänglig för dem som behöver den. Därigenom stärks förutsättningarna för att den nya regleringen ska bidra till en mer kunskapsbaserad utveckling av den finansiella samordningen.

Detta yttrande har beslutats av Samordningsförbundet Umeåregionens styrelse.

För Samordningsförbundet Umeåregionen

Peter Vigren

Ordförande